

การวิเคราะห์เชิงจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศ และแนวทาง
การพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2

A Discriminant Analysis of Factors Related to Information Literacy and
Approach to Development of Information Literacy for Upper
Primary Students of Nongbualamphu Primary
Educational Service Area Office 2

ธัญนิชา เวียนภีระภัทร์¹

ญาณภัทร สีหะมงคล²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 2) เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 548 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (2) แบบทดสอบการรู้สารสนเทศ (3) แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ตัวแปรที่จำแนกกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูง กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลาง และกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ มีทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ ความสามารถในการอ่าน (READ) การใฝ่รู้ใฝ่เรียน (LEARN) แหล่งเรียนรู้อื่นๆในโรงเรียน (PLACE) การสนับสนุนของครอบครัว (SUPP) และอิทธิพลของสื่อมวลชน(MASS)

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. สมการจำแนกประเภท ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน สามารถแสดงได้ตามลำดับ
ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -23.156 + .190Z_{READ} + .286Z_{LEARN} + .241Z_{PLACE} + .211Z_{SUPP} + .185Z_{MASS}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{Y'} = .125Z_{READ} + .520Z_{LEARN} + .454Z_{PLACE} + .484Z_{SUPP} + .484Z_{MASS}$$

3. แนวทางการพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

3.1 แนวทางส่งเสริมความสามารถด้านการเข้าถึงสารสนเทศ

3.1.1 ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ด้านภาษา และตัวเลข
เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสะกดคำ หรือใช้หัวเรื่องในการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการ

3.1.2 โรงเรียนควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และพอเพียงให้กับนักเรียน
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลายด้วยตัวเอง เน้นการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง

3.1.3 ครูจัดกิจกรรมกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการ
สืบค้นข้อมูล

3.1.4 ให้การสนับสนุนนักเรียนผู้ที่มีความสามารถในการอ่านเพื่อเป็นแรงจูงใจ
ให้นักเรียนเกิดความรักการอ่าน

3.1.5 โรงเรียนควรให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศของ
นักเรียนทำความเข้าใจและให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการค้นหาข้อมูล และยอมรับการเปลี่ยนแปลง
ด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้

3.1.6 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ การ
ใช้แป้นพิมพ์เมาท์ Turn-on Turn-Off การเข้าสู่โปรแกรมต่างๆ มีความรู้ทักษะในการเชื่อมต่อสัญญาณ
internet เข้ากับเครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมช่วยในการค้นหาข้อมูล

3.2 แนวทางส่งเสริมทักษะการประเมินสารสนเทศที่ได้รับ

3.2.1 สร้างการเรียนรู้จากเปลี่ยนแปลง (Learning by Transforming) เป็นการ
เรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ความคิด ความเชื่อของนักเรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมในการรู้สารสนเทศของซึ่งจะทำให้เกิดการเปิดใจรับฟัง และเกิดความตระหนักต่อคุณค่า เห็น
ความสำคัญในการพัฒนาการรู้สารสนเทศของประกอบด้วย การชี้ประโยชน์ การสร้างการรับรู้ การสร้าง
ความตระหนัก และการเปลี่ยนกรอบความคิด

3.2.2 สร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Performing) เป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติระหว่างกระบวนการบูรณาการการเรียนรู้สารสนเทศ กับการสอนรายวิชา โดยนักเรียนจะต้องพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการลงมือปฏิบัติ

3.2.3 จัดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน (Learning by Sharing) เป็นการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความเห็นหลังจากได้ลงมือปฏิบัติ และเกิดการค้นพบ หรืออุปสรรค และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางคลี่คลายหรือสร้างความเข้าใจร่วมกัน ผ่านชุมชนการเรียนรู้ของนักปฏิบัติ ครูและนักเรียนจะสร้างการเรียนรู้สารสนเทศนี้ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2.4 จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดเพื่อให้นักเรียนคิดแบบมีวิจารณญาณ กระบวนการคิดที่ใช้เหตุใช้ผลพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยการศึกษาข้อมูลหลักฐาน แยกแยะข้อมูลว่าข้อมูลใดคือ ข้อเท็จจริง ข้อมูลใดคือความคิดเห็น ตลอดจนพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3.3 ส่งเสริมการนำสารสนเทศไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพ

3.3.1 ฝึกให้นักเรียนนำเสนอผลงานโดยการเขียนแผนภาพความคิด

3.3.2 ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้พร้อมสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม

3.3.3 ผู้ปกครองต้องรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงจะส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กศึกษาและเรียนรู้สารสนเทศ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.4 ควรรออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรรออกแบบบนพื้นฐานของหลักการและทฤษฎี โดยมีการสอดแทรกคุณลักษณะที่ต้องการให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของสถานการณ์ เรื่องราว คำถาม หรือภารกิจ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วย และเกิดความตระหนัก

คำสำคัญ การวิเคราะห์เชิงจำแนก แนวทางการพัฒนา

Abstract

The teachers have role to develop the progress and stability of country. Before developing countries have to develops man that mean juvenile of country. Then teachers that have a leader role can develop the juvenile to grow up to valuable adult, complete in every side, and can make the progressive to the countries in continuously. This research target are 1) Study present situation, needed situation and the method to teachers role promotion in side of institution teaching belong to high school education area zone 30. 2) Developing program of teachers role creations in

official side institution teaching belong to education office, high school education area, zone 30. Those were questionnaires to sampling group of institution executives and institution-teaching teachers belong to education office, high education area, zone 30 in total 334 person arranged in important order, program drafting and took it to set activity of Focus group 3 groups, that were mathematics learning essence group in Kornarnwithayakom school, Kornarn district, Chaiyaphum province total 9 person. group leaders of learning essence in Kornarnwithayakom school, Kornarn district, Chaiyaphum province total 8 person, and institution executive belong to education office, high school education area, zone 30 total 8 person. The instrument uses in develop program were teachers leadership existence program in side of institution example teaching, evaluation of suitable type and program conform. The statistics that used for data analysis were mean, percentage, standard deviation, Conbrak Alfa coefficient, easy coefficient of Piarson, need value index used PNI_{modified} (Modified Priority Needs Index)

The researched result were

1. Present situation of teacher leader existence in side of institution example teaching belong to education office, high school education area, zone 30 in all were high level. The need situation of teacher leader in side of institution example teaching belong to education office, high school education area, zone 30 in all were highest level. And need level in priority from low to high average were using variation teaching, promotion the learners to know by themselves and atmosphere promote that favor to learn, and the method of teachers leadership in side of official institution teaching arranged in order that the repliers answered questionnaires have the confidential in the highest efficiency in first 3 order were leaning by real practical, leaning by practical, and training

2. The promotion program of teacher leadership existence promotion in side of institution teaching example belong to belong to education office, high school education area, zone 30 consist of 3 sets. 1) Variation teaching type 2) learners promotion to know by them 3) atmosphere promotion that favor to learn. The method of development stress knowledge creation by oneself, and evaluation of other person. It get clearly evaluation, and the result program evaluation of teachers leadership promotion in side of institution teaching example belong to education office, high

school education area, zone 30 found that. The qualification person saw that the promotion program of teacher leadership existence promotion in side of institution teaching example belong to belong to education office, high school education area, zone 30 in all were suitable in high level. When considered in constituents found that it is suitable in highest 4 constituents by arranging from the 3 highest first constituents as technique and instrument, target, and program structure. When considered in constituents line found that it is high level possible to be every constituents. By arranging from the 3 first highest were evaluation, target and program structure.

Keywords : Classification Analysis, Development Guidelines

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้นทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพและเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิตที่เป็นทั้งโอกาสหรือภัยคุกคามในการพัฒนา อาทิ การจารกรรมข้อมูลธุรกิจหรือข้อมูลส่วนบุคคลประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีได้ช้าจะกลายเป็นผู้ซื้อและมีผลิตภาพต่ำไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคมจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาจึงเป็นความท้าทายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 3)

ปัจจุบันสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งเรียกยุคนี้ว่ายุคสังคมสารสนเทศ (information society) ที่สารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาประเทศซึ่งมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพลังขับเคลื่อนหรือปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งทุกศาสตร์ทุกวงการล้วนนำสารสนเทศเข้าไปใช้ประโยชน์หรือใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ สารสนเทศช่วยในการแก้ปัญหาการวางแผนและนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้นหากประชาชนในประเทศรู้จักนำสารสนเทศมาปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนางานที่กำลังกระทำอยู่ก็จะเป็นการช่วยพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่งเพราะสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจมากที่สุดในเอเชียปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จและพัฒนาให้ประเทศของตนอยู่ในระดับชั้นนำของโลกได้นั้นเป็นเพราะว่าประเทศญี่ปุ่นเห็นความสำคัญของสารสนเทศมีการเรียนรู้การใช้สารสนเทศได้เป็นอย่างดี (คนางค์ เชษฐบุต, 2551 : 12)

สารสนเทศจำนวนมากที่สามารถค้นหาได้โดยไม่ต้องอาศัยเทคโนโลยี แต่ก็มีสารสนเทศอีกจำนวนมากเช่นกันที่ต้องใช้เทคโนโลยีในการค้นหาซึ่งเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบโทรคมนาคมและฐานข้อมูลถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สารสนเทศจำนวนมากสามารถอยู่ใกล้ตัวเรามากยิ่งขึ้น ดังนั้นการมีความรู้และทักษะการรู้สารสนเทศเพื่อจะได้เป็นผู้ใช้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการรู้สารสนเทศนับว่าสำคัญต่อความสำเร็จของบุคคลในหลายด้านและการรู้สารสนเทศยังเป็นวิธีการแห่งการมีอำนาจของบุคคลในสังคมสารสนเทศประชากรที่เป็นผู้รู้สารสนเทศจึงถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดของประเทศในยุคนี้การสร้างความรู้ใหม่จำเป็นสำหรับความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจในอนาคตการรับรู้ตลอดชีวิตการแก้ไขปัญหาในระดับโลกและการปกครองตนเองในด้านการเรียนการสอนสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาทุกระดับ (สมาน ลอยฟ้า, 2544 : 1-5)

การรู้สารสนเทศเป็นข้อกำหนดพื้นฐานและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาทุกระดับทุกสภาพการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่อาศัยทรัพยากรสารสนเทศเป็นสำคัญ (สมาน ลอยฟ้า, 2544 : 4) ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นบทบาทสำคัญที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมุ่งสอนให้ผู้เรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณคิดเป็น ทำเป็นและฝึกการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549 : 9) ดังนั้นการรู้สารสนเทศจึงมีความสำคัญทั้งในด้านการเรียนรู้การดำรงชีวิตในสังคมและเป็นความจำเป็นของสถาบันการศึกษาจะต้องสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศในสังคมการเรียนรู้เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของคนไทยและสังคมไทย (ชุติมา สัจจานันท์, 2530 : 50) จึงถือได้ว่าการส่งเสริมการรู้สารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสร้างพลังให้กับบุคคล เนื่องจากบุคคลผู้รู้สารสนเทศจะสามารถตระหนักถึงความต้องการของตนเองมีเทคนิคและทักษะในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศแหล่งสารสนเทศและเครื่องมือต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการ (Bawden, 2001 : 230)

ขณะเดียวกันการรู้สารสนเทศมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเชื่อว่าการศึกษามีจุดสิ้นสุดการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสและประสบการณ์การเรียนรู้ทุกช่วงของชีวิตในหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาในระบบโรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยในสภาพแวดล้อมต่างๆไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน ชุมชนหรือสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลมีโอกาสพัฒนาตนในทางเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรม แต่การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าปราศจากการรู้สารสนเทศ การรู้สารสนเทศจึงเป็นรากฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในปัจจุบันองค์กรสากล เช่น ยูเนสโกได้เน้นบทบาทสำคัญของการรู้สารสนเทศควบคู่ไปกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ การศึกษาการให้บริการทางสุขภาพและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการพัฒนาธุรกิจและเศรษฐกิจ โดยเน้นทรัพยากรมนุษย์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองและการปกครอง (Horton, Jr., 2008 : 15-30)

การรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการศึกษา ในระดับสูงขึ้น และนักเรียนระดับนี้เป็นวัยที่ต้องได้รับการปลูกฝังพื้นฐานการรู้สารสนเทศที่ถูกต้อง (United Nations Education, Scientific and Culture Organization, 2006 : 3) ดังนั้นการดำเนินการจัดการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศในระดับนี้ต้องมีแนวทางที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ยึดเป็นหลักปฏิบัติ นอกจากนี้ ครู ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการรู้สารสนเทศอย่างชัดเจน จากการศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2556 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศของนักเรียน ปรากฏดังนี้

ตามกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ที่คาดว่าจะสามารถจำแนกการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน (Samuel Kai Wah Chu, 2012 : Abstract) พฤติกรรมการใฝ่รู้ของนักเรียน (ปาริชาติ เสารยะวิเศษ, 2552 : ข, อรุณวรรณ ชาติวัฒนชัย, 2552 : 85-89, ขจรศักดิ์ หลีกแก้ว, 2549 : 110-113) การสนับสนุนของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ปรากฏหลักฐานการวิเคราะห์เชิงจำแนกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษการวิเคราะห์เชิงจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มและวิเคราะห์หาเหตุผลเพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การหาแนวทางพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2
2. เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งประกอบด้วย 3 อำเภอ คือ อำเภอนากลาง อำเภอนาวัง และอำเภอสวรรคภูหาจำนวน 6,577 คน จาก 105 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ได้ทำแบบทดสอบการรู้สารสนเทศทั้งหมดจำนวน 548 คน ซึ่งได้แบ่งออกเป็นสามกลุ่มตามคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบดังนี้ 1.กลุ่มนักเรียนที่ทำแบบทดสอบได้ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูง จำนวน 142 คน 2.กลุ่มนักเรียนที่ทำแบบทดสอบที่ได้คะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 51 – 79 เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางจำนวน 247 คน และ 3.กลุ่มนักเรียนที่ทำแบบทดสอบได้ร้อยละ 50 ลงมาเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage Random Sampling) มีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 ชนิด ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. แบบทดสอบการรู้สารสนเทศ
3. แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสตรวจให้คะแนนทุกฉบับตามเกณฑ์ การให้คะแนนและแปลความหมายของแต่ละส่วนจนครบ
2. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดังนี้
 - 2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 2.2 หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายและทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 - 2.3 วิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้น ป.4-6 โดยการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) โดยวิธีวิลค์แลมบ์ดา (Wilks 's Lambda)
3. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้สารสนเทศนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทที่สัมพันธ์กับการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูง โดยตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนกประเภท 5 ตัวแปร ซึ่งมีสองสมการดังนี้ สมการที่ 1 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การใฝ่เรียนรู้ (LEARN) แหล่งเรียนรู้อื่นๆในโรงเรียน (PLACE) การสนับสนุนของครอบครัว (SUPP) ความสามารถในการอ่าน(READ) และอิทธิพลของสื่อสารมวลชน (MASS) ตัวแปรดังกล่าวนี้มีส่วนในการจำแนกประเภทกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูง กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลาง และกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรทั้งห้าตัวนี้สามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 89.20 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักในการจำแนก การใฝ่เรียนรู้ (LEARN) แหล่งเรียนรู้อื่นๆในโรงเรียน (PLACE) การสนับสนุนของครอบครัว (SUPP) ความสามารถในการอ่าน (READ) และอิทธิพลของสื่อสารมวลชน (MASS) เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มเป็นลักษณะของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูงซึ่งได้สมการจำแนกประเภทในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับดังต่อไปนี้

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่าน มีความจำเป็นสำหรับคนในยุคข้อมูลข่าวสาร ในการแสวงหาความรู้โดยไม่มีที่สิ้นสุดดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านมากจึงทำให้มีการรู้สารสนเทศในระดับที่สูงตามไปด้วย ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการรู้สารสนเทศและความสามารถในการอ่านซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ (Samuel Kai Wah Chu, 2012 : Abstract) ที่ได้ศึกษาปัจจัยด้านเพศ และความสามารถในการอ่านที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในฮ่องกง

2. พฤติกรรมการใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดย พบว่า การใฝ่รู้ใฝ่เรียนของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูงมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางและระดับต่ำ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางก็มีค่าเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ (วัฒนา พาผล, 2551 : 5) ได้กล่าวไว้ว่าการใฝ่รู้ใฝ่เรียนคือคุณลักษณะทางด้านจิตใจของผู้เรียนที่แสดงถึงการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ความอยากรู้อยากเห็นความตั้งใจล้าคิดริเริ่มความเพียรพยายาม และการใช้เหตุผลในการแสวงหาความรู้การเรียนรู้และการทำสิ่งต่างๆรวมทั้งสามารถศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ต่างๆด้วยตนเอง

(รุจิร ภูสารและคนอื่นๆ, 2535 : 1) กล่าวว่า การใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นความต้องการศึกษาหาความรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ตนเองมีความรู้กว้างขวาง เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ และมีอนาคตที่ก้าวหน้า ทั้งนี้ผู้เรียนที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนจะมีความกระตือรือร้น รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าการพัฒนารูสสารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไทยของ (ปาริชาติ เสาร์ยะวิเศษ, 2552 : 152) พบว่า พฤติกรรมการใฝ่รู้ของนักเรียนมีอิทธิพลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในระดับปานกลาง เนื่องจากนักเรียนที่เก่ง มักชอบเข้าห้องสมุดมีนิสัยใฝ่รู้ เอาใจใส่การเรียน ชอบค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เสมอ มีนิสัย รักการอ่าน มีความกระตือรือร้น ซึ่งทำให้นักเรียนกลุ่มนี้มีทักษะการเข้าถึง การประเมิน และการใช้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนที่ไม่เก่ง เพราะนักเรียนที่ไม่เก่ง หากครูไม่สั่งหรือมอบหมายงานให้ทำ ก็มักไม่ทำ ไม่ชอบค้นคว้า แต่ชอบอ่านการ์ตูน ชอบความบันเทิง ชอบเล่นเกม การที่นักเรียนจะเกิดพฤติกรรมการใฝ่รู้ได้นั้น อยู่ที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและยังสอดคล้องกับ (ขจรศักดิ์ หลักแก้ว, 2549 : 111 ; สมาน ลอยฟ้า, 2544 : 4 ; อรุณวรรณ ชาติวัฒน์ชัย, 2552 : 85-86) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สารสนเทศได้นั้นขึ้นอยู่กับตัวนักเรียนเป็นส่วนที่จะนำตนเองไปสู่การเป็นผู้รู้สารสนเทศ

3. แหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่า แหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูงมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางและระดับต่ำ และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางก็มีค่าเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ (กรมวิชาการ, 2545 : 43) ได้กล่าวไว้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศแหล่งความรู้ทางวิทยาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้แสวงหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ห้องสมุดโรงเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ อาคารสถานที่ต่างๆ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งแหล่งเรียนรู้เหล่านี้มีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นจากแหล่งการเรียนรู้ กระตุ้นมุ่งเน้นลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น เสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสร้างความรู้

ตระหนักเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและความแตกต่างของข้อมูล แหล่งการเรียนรู้เสริมสร้างการพัฒนาการคิด เปลี่ยนเจตคติของครูและผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหารายวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูล เพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดย อาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ (กิ่งแก้ว อารีรักษ์, 2548 : 118) ให้ความสำคัญของการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นจากแหล่งการเรียนรู้ กระตุ้นมุ่งเน้นลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น เสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสร้าง ความตระหนักเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและความแตกต่างของข้อมูล นอกจากนี้แหล่งการเรียนรู้ยังเสริมสร้างการพัฒนาการคิด เช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยอิสระ สามารถเปลี่ยนเจตคติของครูและผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยพัฒนาด้านทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูล และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้

4. การสนับสนุนของครอบครัว เป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่า การสนับสนุนของครอบครัวของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูงมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางและระดับต่ำ และการสนับสนุนของครอบครัวของกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางก็มีค่าเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ Wartman (มุกข์ดา ผดุงยาม, 2547 : 74; อ้างอิงมาจาก Wartman, 1984 : 25-34) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวช่วยกระตุ้นให้รู้สึกถึงคุณค่าในตนเองเกิดแรงจูงใจและสามารถเผชิญปัญหาได้ดีที่ได้จากการค้นหาความรู้ต่างๆ และ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2524 : 39) ได้อธิบายถึงวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นไว้ว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรจัดกระบวนการสภาพแวดล้อมทางบ้าน ให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษเล่าเรียนของบุตรในบางประการ เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาความอบอุ่นในครอบครัวการสนับสนุนและแนะแนวทางด้านวิชาการเป็นต้นเป็นสิ่งที่ดำเนินการได้ โดย ไม่มีเงื่อนไขเรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกล่าวคือแม้บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีสภาพทางเศรษฐกิจต่ำก็สามารถจัดกระบวนการเหล่านี้ให้บุตรอย่างมีประสิทธิภาพบิดามารดาควรให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรพร้อมทั้งสนับสนุนแนะแนวทางต่างๆมีความใกล้ชิดกับบุตรอย่างแท้จริงที่สำคัญยิ่งคือบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะแนะนำอบรมสั่งสอนบุตรในปกครองของตนกระบวนการเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ มอร์โรว์และวิลสัน (ปาจริย์ วัชวัลคุ, 2527 : 28-29 ; อ้างอิงมาจาก Morrow and Wilson, 1961 : 508-514) กล่าว

ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพ่อแม่ที่ให้ความสนใจและเข้าใจ ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้นมีพ่อแม่ที่ ชอบชมเชยชื่นชมกวาดขันเด็กจนเกินไปลงโทษเด็กบ่อยๆหรือมีฉะนั้นก็ให้ความคุ้มครองปกป้องเด็กมากเกินไปบรรยากาศภายในบ้านมีความตึงเครียดและขัดแย้ง

5. อิทธิพลของสื่อสารมวลชน เป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่า อิทธิพลของสื่อสารมวลชน ของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูงมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางและระดับต่ำ และอิทธิพลของสื่อสารมวลชน ของกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางก็มีค่าเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ อิทธิพลของสื่อสารมวลชน เป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่า อิทธิพลของสื่อสารมวลชน ของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับสูงมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางและระดับต่ำ และอิทธิพลของสื่อสารมวลชน ของกลุ่มนักเรียนที่มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลางก็มีค่าเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ สื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างรุนแรงต่อกระบวนการเรียนรู้ ความคิดเห็น ทักษะคิด การพัฒนาทางบุคลิกภาพและค่านิยมทางวัฒนธรรมของเด็กๆ มีทั้งด้านที่เป็นคุณและโทษ เพราะสื่อมวลชนแทบทุกสาขาจะมีลักษณะเสรีและเปิดกว้างอย่างไร้ขอบเขตจำกัด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ใหญ่คนนี้ต้องเพิ่มความตระหนักและหาทางป้องกันอย่างรอบคอบ พึงสำนึกในความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสอนให้เด็กรู้จักเลือกรับสื่อที่ดีด้วยตัวเอง เกิดผลกระทบต่อเด็กทั้งด้านดีและด้านลบ ด้านดีเด็กจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้ด้านสังคมอย่างกว้างไกล และมีทักษะทางเทคโนโลยีต่างๆ ที่อาจจะนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนด้านลบจะก่อให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กในหลายด้าน ดังนี้ ด้านโภชนาการและสุขภาพกาย ด้านพฤติกรรม ด้านวัฒนธรรม และด้านสติปัญญา โดยเด็กจะเผชิญกับความเครียดมากขึ้น จากข่าวสารอันรวดเร็วที่อยู่รอบตัวเด็ก หรือบางครั้งก็เป็นนามธรรมเกินกว่าที่เด็กจะเข้าใจ เด็กสามารถรับรู้ข่าวสารได้เพียงบางส่วนเท่านั้น คุณพ่อคุณแม่ และคุณครูจึงควรทำหน้าที่เป็นผู้ย่อยข่าวสารนั้นๆ ให้แก่เด็กๆ โดยเลือกให้ตามความสนใจ และเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กอย่างแท้จริง มีลักษณะคิดวิเคราะห์น้อยลง โดยเฉพาะธรรมชาติของสื่อจะมีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถเปิดช่วงเวลาให้เด็กได้หยุดคิดเพื่อซึมซาบสาระมากนักยิ่งมีการกดรีโมตไปมา ทำให้เด็กมีแนวโน้มที่ได้เห็นมาก แต่ไม่เข้าใจมากนักกลายเป็นความรู้ที่ผิวเผินขาดการสืบเนื่องทางความคิด และเมื่อเป็นเช่นนั้นนานไปจะขาดการใช้เหตุผลและสติปัญญา จะอ่านหนังสือน้อยลง เพราะสื่อสมัยนี้มีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทาง ทำให้น่าสนใจกว่า เมื่ออ่านหนังสือน้อยลงมีผลกระทบให้เด็กขาดการพัฒนาในเรื่องภาษา เด็กอาจจะได้รับรู้คำศัพท์สำนวนภาษาใหม่ๆ จากภาษาพูด แต่จะไม่เข้าใจความหมายและวิธีใช้ที่ถูกต้องตามกาลเทศะ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิ่งแก้ว อาริรักษ์ และคณะ. (2548). *การจัดการความรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย*. กรุงเทพมหานคร : เมธีทิปส์.
- ขจรศักดิ์ หลีกแก้ว. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด : การวิเคราะห์พหุระดับ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คนางค์ เชษฐบุตร. (2551) . *การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) : ทักษะแห่งการเรียนรู้*. วารสารหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 1(2), 12-15.
- ชุดิมา สัจจามันท์. (2530). *สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปาจริย์ วัชวัลคุ. (2527). *อิทธิพลขององค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุกข์ดา ผดุงยาม. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและการสนับสนุนทางสังคมกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในตำบลธงชัย จังหวัดเพชรบุรี*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- รุจิรี ภูสาระ และคนอื่น ๆ. (2535). *แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วัฒนา พาผล. (2551). *การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524). *การวิจัยเชิงบรรยาย*. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน ลอยฟ้า. (2544). *การรู้สารสนเทศ : ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ Information Literacy : Essential Skill for Information Society*. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ตุลาคม – ธันวาคม 2544 19 (1), 1-5.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *ร่างแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554.

- Bawden, David. (2001). *Information and Digital Literacies: A Review of Concepts*.
Journal of Documentation, 57 (April 2001), 219-259.
- Horton, F. W, Jr. (2008). *Understanding Information Literacy: A Primer*. Paris: UNESCO.
- Samuel Kai Wah Chu. (2012). *Assessing Information Literacy : A case Study of Primary
5 Student in HongKong*. Research Journal of American Association of School
Libraries, Volume 15.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2006). *Development of
information literacy through school libraries in South-East Asian countries*. [online].
Available from : <http://www2.Unescobkk.org/elib/publications/06INF/information.pdf>
[accessed December 2013].